

เหตุในการจับกุม

ร้อยตำรวจโท สุเมธ ลิขิตอนันนท์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาดิศศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชานิติศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 9 74-566-381-6

013413

} 18040640

CAUSE TO ARREST

Police Lieutenant Sumet Likittananand

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย
for the degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์

เหตุในการจันทบูม

โดย

ร้อยคำร่วงไห สุเมธ ลัษณะนันท์

ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ไพบูลย์ คงสมบูรณ์

บังคับวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นักวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของกิจกรรมทางวิชาการ หลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลยุคร)

รักษาระบบในทำเนียบรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ประยุบศิริราชการแพนรักษาระบบในทำเนียบคณบดีบังคับวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ประเสริฐ ไชยวิไลฤทธิ์)

.... กรรมการ

(อาจารย์ เริงธรรม ลัตตพัล)

.... กรรมการ

(อาจารย์ กนก อินทรัมหารช์)

.... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัฒนาชีวงศ์)

.... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติชัย วจนะสวัสดิ์)

.... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ไพบูลย์ คงสมบูรณ์)

ฉันลิขิตร่องบังคับวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

เหตุในการจับกุม

ชื่อนิสิต

ร้อยตำรวจไทย สุเมธ ลิขิตธนาณัท

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ไพบูลย์ คงสมบูรณ์

ภาควิชา

นิติศาสตร์

ปีการศึกษา

2528

บทคัดย่อ

การจับ เป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่รัฐได้กำหนดขึ้น โดยมีดุลยประสังค์ที่สำคัญ เพื่อที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย เพื่อเป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยให้เกิดแก่สังคมที่อยู่ร่วมกัน ในขณะเดียวกันมาตรการของรัฐดังกล่าวนี้อาจกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลเป็นอย่างมาก แม้ว่าในปัจจุบันนี้จะมีประมวลกฎหมายวิธิพิจารณาความอาญาซึ่งได้มัญญติถึงหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะดำเนินการในเรื่องการจับกุมไว้ เพื่อเป็นการให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลให้ปลอดภัยจากการใช้อำนาจโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ อันเป็นหลักที่สอดคล้องกับหลักประกันที่ได้มัญญติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญก็ตาม แต่ก็เห็นได้ว่าบัญญัติที่เกี่ยวกับเรื่องการจับที่มีอยู่ในประมวลกฎหมายวิธิพิจารณาความอาญาในขณะนี้ยังมีถ้อยคำซึ่งมีแนวโน้มที่เห็นได้ว่าเป็นการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมากไปกว่าการที่จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของราชฎร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือหากกฎหมายที่มีอยู่ในขณะนี้ทำให้เห็นได้ว่ามีไว้เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมไว้ให้มากที่สุด แม้อาจจะส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลไปบ้างก็ตาม ทำให้เกิดความวิตกกังวลว่ากฎหมายที่มีอยู่ เอื้ออำนวยที่จะให้มีการจับกันได้โดยง่าย หากกฎหมายมีแนวโน้มมุ่งไปที่การจับแล้ว จึงหาทางแก้ไขโดยการให้ประกันตัวชั่ว tempo ให้ผู้ถูกจับเดือนสอง เป็นอย่างมาก เพราะการประกันตัวนี้ใช้เรื่องที่จะกระทำได้โดยง่าย

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งที่จะเสนอแนะเพื่อให้ได้หลักเกณฑ์เพื่อบังคับอักษรที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติที่ว่ากฏหมาย เกี่ยวกับการจับที่ได้กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธิพิจารณาความอาญาควรมีดุลยประสังค์จะรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคมและจะต้องคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ

ของบุคคลที่อยู่ร่วมกันในสังคมนั้นความคุ้นเคยด้วย ซึ่งจะต้องหาทางที่จะให้วัดอุปราชสังค์ทิ้งสอง-
ประการดังกล่าวนี้สัมฤทธิผลตั้งที่ได้มุ่งหมายไว้ เพื่อให้บรรลุถึงวัดอุปราชสังค์ที่ได้มุ่งหมายไว้
ดังกล่าวข้างต้น ในบางกรณีอาจมีความจำเป็นจะต้องมีการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงบทกฎหมายของ
กฎหมายในเรื่องการจับที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนี้บาง อย่างไรก็ตามจะต้องพึงยึด เป็นหลักไว้ตลอด
เวลาว่าการดำเนินการในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายนั้นก็อย่าได้คำนึง เฉพาะที่จะมุ่งให้ความ
คุ้มครองเพียงสิทธิเสรีภาพของราชภูรอย่างเดียวเท่านั้น ควรจะพิจารณาถึงความมั่นคงและ
ความปลอดภัยของสังคมในส่วนรวมด้วย .

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title	Cause to Arrest
Name	Police Lieutenant Sumet Likittananand
Thesis Advisor	Associate Professor. Pitoon Kongsomboon
Department	Law
Academic Year	1985

ABSTRACT

Arrest is a measure of law enforcement of the State. The main reason of arrest is to bring the offender to criminal justice process. No doubt this might affect the rights and freedom of a person. Although the Thai Criminal Procedure Code provides measures to secure persons from wrongful acts exercised by administrative or police officials as also stated in the Constitution, it seems that the provisions in the Thai Criminal Procedure Code rather present benefit to those officials in the performance of their duties of arrest than protect the rights of a person. It can be said that the security and safety of State are the most important factors. So it is to be feared that the power of arrest by law easily causes injurious to persons and the rigidity of giving bail to offenders after arrest is also faced with difficulties.

This thesis focuses on the problems of arrest with regard to the exercise of an official function in the Code which can easily cause conflicts between the interest of State and a person. Such procedure has to be redressed by balancing each other's interest. However, the provisions of law concerning the power of arrest should be improved in two aspects relating to the rights and freedom of a person, and for the security and safety of the society.

กิตติกรรมประภาศ

ในการค้นคว้าวิจัย เพื่อทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ
รองศาสตราจารย์ ไพบูลย์ คงสมบูรณ์ เป็นอย่างสูงที่กรุณาสละเวลา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
ผู้ควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ท่านได้ให้ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ผู้เขียนทั้งในด้านการศึกษา
ค้นคว้าให้ข้อคิด ทัศนคติ การเขียน ตลอดจนให้คำแนะนำและช่วยเหลืออย่างดียิ่ง นอกจากนี้
ท่านยังได้กรุณาตรวจสอบแก้ไขจนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ ไขวไลฤล ที่กรุณา
สนับสนุนโครงการร่างวิทยานิพนธ์ และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และที่ผู้เขียนจะสืบเสyiมิได้
คือขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัฒนาชีวะฤล ที่ท่านกรุณาให้แนว
ความคิดและสนับสนุนโครงการร่างวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แต่แรกเริ่ม และได้กรุณาตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์
จนสำเร็จ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.เกียรติบุรา วันนะสวัสดิ์
ท่านอาจารย์ เริงธรรม ลัดพล ท่านอาจารย์ กนก อินทรัมพราย ที่ได้ให้ข้อมูลลอดจน
ตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุภานิต มั่นศุข พ.ศ.๒๕๖๐ รองคณบดี พ.ศ.๒๕๖๑ ศิริพันธ์
และ พ.ศ.๒๕๖๒ เรวัต ตันนานันท์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจมาโดยตลอดนับแต่
เริ่มการศึกษา ค้นคว้า จนกระทั่งวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี

การเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หากมีคุณค่าและประโยชน์ในการศึกษาวิชาคณิตศาสตร์
อยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบเป็นกตเวทิตาคุณแก่บิความารดา เจ้าหน้าที่ค่าตรวจสอบ ใจปฏิบัติหน้าที่
เพื่อความสงบสุขของสังคม ตลอดจนเพื่อน ๆ และผู้มีอุปการะคุณทุกท่านที่ได้ให้ความรัก
ความเมตตากรุณา จนผู้เขียนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จ

บทคัดย่อภาษาไทย	๙
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๑๐
กิจกรรมประการ	๑๓
บทที่	
   1. บททั่วไป	 1
1.1 ความเป็นมาของปัจจุหา	1
1.2 ความสำคัญของปัจจุหา	4
1.3 วัตถุประสงค์และขอบเขตของการศึกษา	4
1.4 วิธีการศึกษา	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
   2. แนวความคิด เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของบุคคลในการจะยกจัน	6
2.1 แนวความคิด เกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพของบุคคลโดยทั่วไป	6
2.2 ความเป็นมาและวิวัฒนาการของแนวความคิดในการคุ้มครอง สิทธิ เสรีภาพของบุคคลในการที่จะยกจัน	13
2.2.1 การคุ้มครองความปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน	17
2.2.2 การคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของบุคคลในการยกจันตาม บัญญัติรัฐธรรมนูญ	18
2.3 บทบัญญัติ เรื่องการจันตามที่มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา กับหลักเรื่องสิทธิ เสรีภาพของบุคคลที่มีบัญญัติรับรองไว้ใน กฎหมายรัฐ-ธรรมนูญและกฎหมายหรือระเบียบลักษณะอื่น ๆ ของไทย 25	
2.3.1 การคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญของไทย	26
2.3.2 การคุ้มครองตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	27
2.3.3 การคุ้มครองตามประมวลกฎหมายอาญา	32
2.3.4 การคุ้มครองตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย	34

บทที่	หน้า
2.3.5 การคุ้มครองความประนวัติเบื้องการคำรواจ เกี่ยวกับคดี	42
3. การจับโดยหมายจับและไม่มีหมายจับ	47
3.1 ความหมายของคำว่า "จับ"	47
3.2 วัตถุประสงค์ของการจับ	45
3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการจับและการควบคุมตัว	56
3.4 การจับโดยหมายจับ	59
3.4.1 เหตุในการออกหมายจับ	59
3.4.1.1 เมื่อผู้ต้องหาซึ่งถูกสงสัยโดยมีเหตุอันควรหรือ จำเลยเป็นผู้ไม่มีที่อยู่ เป็นหลักแหล่ง	63
3.4.1.2 เมื่อความผิดที่ผู้ต้องหาถูกสงสัย โดยมีเหตุ อันควรหรือที่จำเลยถูกฟ้องนั้นมีอัตราโทษ อย่างสูง ตั้งแต่สามปีขึ้นไป	68
3.4.1.3 เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งไม่ได้ถูกความคุมหรือ ¹ ชังอยู่ในมาตราหมายเรียกหรือตามนัด โดยไม่ มีข้อแก้ตัวอันควรได้หลบหนีไป มีเหตุอันควร สงสัยว่าจะหลบหนีหรือจะไปยุ่ง เหิงกับพยายาม หลอกฐานโดยทางตรงหรือทางอ้อม	71
3.4.1.4 เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งถูกกล่าวหาว่ามี ความสามารถทำสัญญาประกันให้จำนวนเงินสูงกว่า ² เดิมหรือหากลักษณะมาก เป็นให้ตึกกว่าเดิม ..	75
3.4.2 ผู้มีอำนาจออกหมายจับและการออกหมายจับโดยชอบ ..	76
3.4.2.1 ผู้มีอำนาจออกหมายจับ	77
3.4.2.2 การออกหมายจับโดยชอบ	85
3.4.3 การจับหมายจับ	90
3.4.3.1 ผู้จัดการความหมายอาญา (หมายจับ)	90
3.4.3.2 วิธีจัดการความหมายจับ	93

บทที่	หน้า
3.4.3.3 ความคุ้มครอง เมื่อได้มีการปฏิบัติตามหมายจับ	94
3.5 การจับโดยไม่มีหมายจับ	94
3.5.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการจับโดยไม่มีหมายจับ	94
3.5.2 บทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ให้อ่านเจ้าพนักงานจับได้โดยไม่ต้องมีหมายจับ	95
3.5.3 หลักเกณฑ์ที่กำหนดให้ทำการจับได้โดยไม่ต้องมีหมายจับตามบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 78	96
3.5.3.1 เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดชึ้นหน้า	96
3.5.3.2 เมื่อบุคคลนั้นกำลังพยายามกระทำการผิดหรือพบโดยมีพฤติกรรมอันควรสงสัยว่าผู้นั้นจะกระทำความผิดโดยมีเครื่องมือ อารุณ หรือวัสดุอย่างอื่นอันสามารถใช้ในการกระทำการผิด	101
3.5.3.3 เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้นั้นได้กระทำการผิดมาแล้วและจะหลบหนี	104
3.5.3.4 เมื่อมีผู้ขอให้จับโดยแจ้งว่าบุคคลนั้นได้กระทำการผิดและแจ้งด้วยว่าได้ร้องทุกข์ไว้ตามระเบียบแล้ว	111
3.5.3.5 กรณีเป็นการจับโดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจน้ำผู้ใหญ่	117
3.6 ปัญหาทางกฎหมายอันสืบเนื่องมาจาก การจับ	119
3.6.1 การจับในที่ร่ำหรู	119
3.6.2 ความเกี่ยวกันระหว่างเรื่องการจับ โดยไม่มีหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 78 (2) กับวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา	129

บทที่	หน้า
4. วิธีการจับและการควบคุมตัวผู้ก่อจับ	136
4.1 โดยวิธีการจับ	136
4.1.1 วิธีการที่จะทำให้การจับสำเร็จสมความบุ่งหมาย	136
4.1.1.1 ความเหมาะสมในการจับ	138
4.1.1.2 การป้องกันที่เหมาะสมกับพฤติกรรมในการจับ ..	139
4.1.1.3 ความเหมาะสมในการควบคุมระหว่างทำการจับกุม ..	140
4.1.2 การแจ้งข้อหาให้ผู้ก่อจับทราบ	144
4.1.2.1 วัตถุประสงค์ของการแจ้งข้อหา	146
4.1.2.2 การแจ้งข้อหาของเจ้าหน้าที่	147
4.1.2.3 การแจ้งข้อหากับการคุ้มครองเสริภาพส่วนบุคคล ..	152
4.1.3 กรณีผู้ก่อจับถึงแก่ความตายในระหว่างทำการจับกุม ..	153
4.1.3.1 วิวัฒนาการของกฎหมาย	153
4.1.3.2 ขั้นตอนการไต่สวนชันสูตรพลิกศพ	155
4.1.4 ระยะเวลาในการส่งตัวผู้ก่อจับไปยังที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตัวรัว และวิธีการควบคุมตัวผู้ก่อจับ	162
4.1.4.1 ระยะเวลาในการส่งตัวผู้ก่อจับไปยังที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตัวรัว	162
4.1.4.2 วิธีการและระยะเวลาควบคุมตัวผู้ก่อจับ	166
(1) วิธีการควบคุมตัวผู้ก่อจับในชั้นจับกุม	166
(2) ระยะเวลาควบคุมตัวผู้ก่อจับในชั้นสอบสวน ..	169
4.2 การจับโดยวิธีการเชิงตัวผู้ก่อจับมาพนักงานสอบสวน	177
4.3 มาตรการคุ้มครองผู้ก่อความคุกคามโดยมิชอบ	179
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	183
บรรณานุกรม	206
ภาคผนวก	210
ประวัติผู้เขียน	237